

Logo

Doygal Leydi Burkina Faso

FAED-CNRST/INSS 2006

DOYGAL LEYDI

Ngal woto kolloowo salle jabaama naa jabaaka ngadaado 2 lewru jeegaburdu 1991 dartini ;

Ngal sardiji Doygal leydi ndewtudi di ngarti dow muudum en :

- Limoore 002/97/ADP, nyannde 27 go'aburdu 1997
- Limoore 003-2000/AN, nyannde 11 nayburdu 2000
- Limoore 001-2002/AN, nyannde 22 go'aburdu 2002.

Yamirooje hollugol heba gollitiree :

- Kiti limoore AN-VIII-330/FP/PRES, nyannde 11 jeegaburdu 1991
- Yamiroore limoore 97-063/PRES, nyannde 14 didaburdu 1997
- Yamiroore limoore 2000-151/PRES, nyannde 25 nayburdu 2000
- Yamiroore limoore 2002-038/PRES, nyannde 5 didaburdu 2002.

TUMMBITE

TIITOONDE I	KAANE MAWDE E YONEREEJI MAWDI	5
TIITOONDE II	LEYDI E DAWRUGOL LEYDI	12
TIITOONDE III	HOOREEJO FASO	13
TIITOONDE IV	GOFERNEMA	19
TIITOONDE V	DO BATETEE	22
TIITOONDE VI	DO SARIYA E LAAWI SARIYA NDOGGATA	26
TIITOONDE VII	KABBONDIRAL GOFERNEMA E SUUDU DEPITE EN	31
TIITOONDE VIII	LAAMU HABBODIINGU E GOSUGOL	35
TIITOONDE IX	SARIYANKOORE DOWUURE	38
TIITOONDE X	JONNDE RIIKU E YIMBE, E YEDEREEJI YEWTOTOODI	39
TIITOONDE XI	KEEYANDE SUUDU BAABA	40
TIITOONDE XII	GOOTUMMBAKU AFIRIKKI	41
TIITOONDE XIII	AMAANAAJI HAKKUNDE LEYDE	42
TIITOONDE XIV	JONNDE SARIYA SARWIISI DOWUURE	43
TIITOONDE XV	SAATAGOL DOYGAL	46
TIITOONDE XVI	KANTIRDI KO SARDIJI NJOYYINI	47
TIITOONDE XVII	KO SARDIJI NJOYYINIRIRI FADDE	48

PUDDIRDUM

Anen, biɓɓe Burkina Faso, ndawranoobe ko'e meeden ;

Anen kakkilanbe ko leebuden e ko kaanuden daranaade, yuude ko faltii faa e ko waroyta, nder biɓɓe aadama en fu ;

Anen cembinoriiɓe keɓal potondiral ;

Anen ndartinbe koo ndeean keɓal ngal, anen kaajaabe leydi meeden laatooy leydi laamoraandi Doygal, doodo haanereeji suudu baaba e haanere mono fu suuretee, doodo ndimaaku, suuraare, monaare, bantaare, potal, e sariya, doodo dum fu, dum dartinaa koo kanjum won ko tilsi yimbe feere-feereɓe kawtuɓe anniya, ɓe ngaldaa fu e miilooji di kaɓɓodaaki e ko woni ;

Anen kollitinbe ko na en ndaranii ko hantata dooldude bii aadama, na en ndarii du heɓa laamu fu tawee yo laamu potondiral ;

Anen tewtidoobe e leyde godde fa leyde Afirikki naatondira hennde e danyal, hende e politikki, heɓa Afirikki laatooy suudu wooturu ndu calcale ;

Anen ndewuɓe ko anndingol kuubungol dow Kaane bii-aadama e Kaane yimbe mo 1948 dartini e ko gollitirdi adunaaru hennde e riiku, politikki, yimbe, nyeenyal ndartini ;

Anen teddinbe ngoonga e ngoonga ko haɓɓodii e dartoode innditirteende Dartorde Afirikki wonande Kaane bii-aadama e Kaane yimbe mo 1981,

Anen muuyoobe bantaare jam, gollidal leyde e leyde, moyɣinirde jam jam rafi potal leyde e leyde, tawee nder sariya, potal, ndimaaaku, dawrugol suudu baaba ;

Anen kakkilanbe ko tilay piilki daranee ;

Anen been, en njabii, en tabintinii Doygal leydi ngal ; puddirdum dum du, e nder maggal limtete.

TIITOONDE I

KAANE MAWDE E YONEREEJI MAWDI

TUMMBITERE I : KAANE E YONEREEJI TOMOTTE EN

Sardi 1

Bii-Burkina fu, yo dimo rimetee. Bibbe Burkina fu yo potu kaane. Kaane e ndimaakuuji di Doygal ngal joyyini yo potan bibbe Burkina fu.

Senndiiru yo wodi, ko buri fu, senndiiru habbodiindu si, mbuuduri, do neddo yuurata, ko a gorko maa a debbo, haala ka neddo haalata, diina, suudu baaba, miilo habbondiingo e politikki, jawdi e rimeede.

Sardi 2

Ngurndam, ndeenaagu, banndu hibbundu, dum fu yo dum tabintinaadum. Ko sarti hadi e ko jukkata yo maccangaaku, goleeji maccangaaku, ko bii-aadama leebaa wadeede, ngadki mbonki, tampinde sukaabe, ngadkiiji di bii-aadama haandaa.

Sardi 3

Fay gooto ittataake e ndimaakum so wanaa nde wadi ko hadaa, tawee ko haadaa duum, sardi winndiino dum fukkini.

Fay gooto jeyaaka nanngede ommbee, maa kasowee njananndi maa riiwee leydi muudum so wanaa tawee laawol sardi rewaa.

Sardi 4

Burkinaajo e janano njoodiido Burkina fu, sardiiji gooti ndeenata boy. Be fu, so won ko hewtii be, sariya na leebi hettinanoo be, tawee saria dimo, mo walaa senndiiru e yinnere.

Kaddi fu gosu gosaaka, faa ngoonga anndaa do woni, miileteedo goseede limataake e jukketebe.

Do gosu woni fu, ngoseteedo na jey hebude e subaade mballoowo dum.

Sardi 5

Ko sardi hadaay, hadataake, fay gooto du dooldataake wada ko sardi yamiraay wadee.

Sardi tampinoowo takkataa ko he'ci dum. Fay gooto waawaaka gosiree de jukkiree sardi mo he'caa sabaabu gosu nguun.

Mono fu e ko gosaa ; kam tan e jukkere muudum.

Sardi 6

Do neddo woni, baadem, nguurndam muudum e dam koreeji, dum fu, goddo walaa laawol sarfoo dum ; walaa laawol du suurita nilaangal neddo so wanaa sariya hokki laawol.

Heba laawol heboo, kanaa tawee won ko sariya joyyinnoo hende e majjum.

Sardi 7

Ndimaaku nder goondinde diina, rafi goondinde diina, hakkilande huunde, miilo habbondiingo diina, miilo seebungo, rewude diina mo neddo yidi, wafude finaatawaa, hawrondinde yimbe hewbe wada orol maa ori ori, di ndimaakuuji fu, Doygal leydi ngal na reena di, tawee dow jabude ko sardiiji ndarni, dow hawju taa yimbe mbonnee, taa mbonnane, taa ngadee ko jamnaaki mbookaaji muɓɓoy.

Sardi 8

Miilaade, haalude maa winndude ko haajaa fu tabintinaama. Haanere humpiteede du tabintinaama.

Mo selaay ko sariya joyyini, na woodi laawol haalude ko haajaa, faaminde yimbe ko haajaa.

Sardi 9

Mono fu tawee to haajaa, yaara jawdim do yidi, sufoo jonnde welannde dum, dum fu, dum tabintinaama. Haanere reeneede nde dabbi ndeenaagu, duum du tabintinaama.

Sardi 10

Bii-Burkina do woni fu, na tilsani dum daroo taa Burkina honee, maa nappitee.

Na tilsani bii-Burkina fu golla golle suudu baaba so wi'aama golla golle oon.

TUMMBITERE II : KAANE E YONEREEJI POLITIKKI

Sardi 11

Kaane kabɓodiidi bii leydaaku e kaane politikki na ngonani bii Burkina fu, tawee ko sariya joyyini fercaaka.

Sardi 12

Bibbe Burkina fu, fay gooto senndaaka, na mbaawi taweede e hawju leydi, e hawju yimbe.

Ndelle na be mbaawi subeede nder kawjotoobe, maa subaade kawjotoobe, tawee no sariya joyyiniri fercaaka.

Sardi 13

Wafude parti maa fedde politikki habbodaaki e tilahiiji, dooleeji.

Partiiji e feddeji politikki na mballa janjinoore politikki nder leydi, na pindina yimbe, na kawjoo yimbe heba cuɓoo so subagol warii.

Ko partiiji e feddeji politikki kajaa ngollata, tawee ko sariya joyyini fercaaka. Partiiji e feddeji politikki yo potu hende e ko haani e ko yoni.

De na woodi ko hadaa : partiiji maa feddeji diin mbaawaa taweede endam, maa hawtude yuudi, maa diina maa mbuuduuri kabɓodii.

TUMMBITERE III : KAANE E YONEREEJI RIIKU

Sardi 14

Jawdi, faa tukki jawdi yuuroori nder leydi, yo suudu baaba jey.
Ndi wallitortaakenaa no monaare suudu baaba beydortoo.

Sardi 15

Haanere jeyal na suuraa. De dagaaki, suuraare ndeen hada potal nder yimbe, maa hada yimbe reenaade, maa hada boy rimfude, maa bonnana godfo jeyal muudum.

Haanere jeyal luttataake so wanaa nde tilsi, ndeen du tawee ko sariya joyyini fercaaka.

Haanere jeyal na tabintinaa so wanaa nde huunde, nde suudu baaba jey falii hakkunde ; ndeen du, na tilsi nedfo hokkee bakam, dagu no sariya dartiniri. Tilay nedfo hokkee baka muudum tay so na te'tee ko jey duum so wanaa tilsere mawnde tawaa.

Sardi 16

Hewtude hoorem nder tewtiiru na tabintinanaa mono fu, tawee ko sariya joyyini fercaaka

Sardi 17

Yobande ko leeɓi yobanceede dagu no sariya dartiniri, na tilsani mono fu.

TUMMBITERE IV : KAANE E YONEREEJI WAYNANDE YIMBE BEYDI KAANE E YONEREEJI FINAATAWAA

Sardi 18

Ko rewti dum yo kaane e yonnereji yimbe, kaane e yonereji finaatawaa : mbirdi, jannde, ekkitaade golle, golle, dabare suuraare

yimbe, baade, espoor, weltaare, ndeenaagu inniraagu e cukaaku, wallude neyeebe maa mallube, maa be mbaawataa, golle nyeenyal e golle anndal ceebungal. Dum fu, Doygal leydi ngal na anndani dum, na daranii dum.

Sardi 19

Haanere gollude na woodani mono fu. Fotan yimbe fu. Hende e golle maa njobdi, senndiiru haabbodiindu ndewaaku/ngoraaku, sii, yuudi, mbuuduuri, miilo no politikki leeɓi yaarude, wadaama mboda.

Sardi 20

Laamu leydi darantoo moyyinde ko haabbodii golle ; kam reenata ngolloobe du.

Sardi 21

Ndimaaku baale tabintinaama. Muuyudo fu na waawi wafude waalde ; na jogii laawol golla golleeji waalde wadaande fu. No baale ngollirta leeɓaa ferca ko sariya joyyini. Ndimaaku senndikal (ndeenaagu e bantaare nder gollal) tabintinaama. Mboda walanaa senndika en nder golleeji muudum en so wanaa nde perci laawol.

Sardi 22

Haanere muurtere tabintinaama. Muurtere leeɓaa ferca laawol.

Sardi 23

Dow baade suudu baaba oorata. Laamu leydi na leeɓi reena baade. Dewgal oorataanaa dow muyde gorko e debbo. Senndiiru haabbodiindu sii, nguru banndu, diina, mbuuduuri, taye mbuuduuri, yuudi, jawdi, dum fu, dum wadaama mboda hende e dewgal.

Bibbe baade wootube yo potu kaane e yonereji. Na haani, na yoni inniyo e baabiyo mara de mbirda bibbe muudum en. Bibbe been du na leebi njabana be, teddina be, de mballa be.

Sardi 24

Laamu leydi wafan no wadata heba kaane sukaabe bantoo.

Sardi 25

Haanere hokkitirde jawdi muudum donngal maa wafude ndi moyere na dagii so sariya fercaaka.

Sardi 26

Haanere cellal tabintinaama. Laamu leydi wafan no wadata heba haanere ndeen bantoo.

Sardi 27

Haanere jannde na woodani bii-leydi fu.

Jannde suudu baaba habbodaaki e diina.

Jande njobanteede kadaaka. Sariya jey joyyinde no jande deen e njobnaari ndiin nje yaaude.

Sardi 28

Sariya reenata ko mono fu miili yiiti.

Sariya na reeni ndimaaku wafude huunde. Na reeni faa hannde golle nyeenyal, golle siyansi e golle teknikki fu.

Mono fu na jogii laawol golla golle finaatawaa, golle hakkillo seebungo, golle nyeenyal, golle siyansi e golle teknikki fu de tawee fercaay ko sariya joyyini.

Sardi 29

Haanere piilki lobbi tabintinaama. Reenude, daranaade, wafude no wadata heba piilki wooda, dum fu, dum daranoke en yonere.

Sardi 30

Bii- Burkina fu na waawi fudfude maa hawrita fudfube wullitordu heba taa :

- jawdi suudu baaba bonnee ;
- suudu baaba yanee ;
- piilki maa ko haɓɓodii finaatawaa bonnee.

TIITOONDE II

LEYDI E DAWRUGOL LEYDI

Sardi 31

Burkina Faso yo Leydi ngo'tiri, ndi laamu potondiral, ndi haɓɓodaaki diina.

Faso fiirtaanaa koo leydi ndi suudu baaba subii hooreeɓe muudum.

Sardi 32

Suudu baaba dawranta Leydi dagu no Doygal e sariya njamiri nih.

Sardi 33

Wotaade hooreeɓe, yo no sariya joyɣiniri dum yaarata : woto nde wootere maa woto wotoyoobe.

Woto nde wootere na woodani njonuɗo wotaade fu, yo fotan wototoobe fu ; mono fu, kam tan anndata mo wototoo.

Sardi 34

Ceettinirdi Leydi yo jammoore nataande, doondo, jammoore leydi. Jammoore nataande yo lefol ngol becce junde didi potude e becce pamare didi potude, ndaddiide. Yo ngol nooneji didi : bodejum e huɗo heccojum, hakkunde yo hoodere oolde ba kanje nde coppuli joy.

Sariya dartinta jammoore nataande, ko nde fiirtata e ko nde yaadata. Doondo wo DITANYE.

Jammoore leydi yo : GOOTUMMBAAKU, BANTAARE, SARIYA.

Sardi 35

Haala ka sarwiisiji Leydi fu njoni haalude yo faransiire.

Sariya hollata ko haalaaji finaatawaa njeɗ wadaneede heɓa bantoo maa laatoo haalaaji Leydi.

TIITOONDE III

HOOREEJO FASO

Sardi 36

Hooreejo Faso won hooreejo Leydi.

O daroto heba Doygal Leydi rewee.

Kanko hollata laawi arani kaybotoodi politikki Leydi.

Kanko darii darnde gootummbaaku Leydi, kanko du suurata gootummbaaku Leydi.

Kanko suurata ndimaaku Leydi, gootummbaaku mayri ; darnde makko hollata koo Leydi do wonnoo woni, koo aadi andaado Leyde godde bonnataake.

Sardi 37

Hooreejo Faso duubi joy wotantee, wotto oon du, njonube wotaade fu na mbaawi wotaade. Nde wootere o waawi wotiteede.

Sardi 38

Muuyudo laataade hooreejo Burkina Faso fu, kanaa tawee yo bii Burkina, illa nde rimanoo ndeen ; kanaa inna muudum e baaba muudum fu tawee burkinaabe ; de tawee hebbinii duubi capande tati e joy fadde muudum wallinde talki daɓɓirdi laamu ; kanaa tawee hebbinii ko sariya yamiri fu.

Sardi 39

Mo ronkaay feccere wototoobe beyda gooto, laatotoo hooreejo Faso. So oon hebaaka, nyalaade sappo e joy (15) ndewtooje, woto fudditee. Ndeen le yo dido burunoobe woteede be tewtidata hooraaku nguun. Buroydo yimbe fu, kam laatotoo hooreejo Faso.

Sardi 40

Wotooji hooreejo Faso pinataanaa nyannde heyyoode laamu hooreejo leydi heddorii balde capande didi e go'o so booyii, balde capande nay so yaawii.

Sardi 41

Sariya hollata no woto hooreejo Faso yaarata, no yoniri e no talki dabbugol wotteede yaarata, no woto du yaarata, yuude wotaade faa e hollude mono fu foto wotii dum.

Sariya dartinta laawi njonudi heba woto oon rimfa, rewa laawol, taa fewre naata.

Sardi 42

Golle mo woteede hokkata neddo nder Burkina, golle saruusi, golle mo neddo anndiraa, di golleeji fu njaadataa e hooraaku Leydi so neddo laatoke hooreejo.

Ko sardiiji 72, 73, 74 e 75 njoyyini nder Doygal Leydi na ngoodani hooreejo Faso du.

Sardi 43

So won ko saabii de na tilsi ko hooreejo Faso accita golle faddem aditoyde, hooreejo battaa en loomtata dum.

So gofernema hollitii Jonnde sariya sarwiisi dowuure koo hooreejo Faso accitii gollal, so Jonnde ndeen tawii ngoonga fu hooreejo Faso accitii golle, hooreejo Asambebe nasiyonal loomtata o. Ndeen noon hooreejo Faso goddo wotee de heyyanee laamu duubi joy.

Nyannde fu dartinaa koo hooreejo Faso yoppii hooraaku maa won ko hewtii dum de waawataa antude golem, hooreejo keso wotete balde capande tati ndewtude so booyii, maa capande jegang ndewtude so yaawii.

No yaari fu, rafi hooraaku Faso habbodaaki e sardiiji 46, 49, 50, 59, 161 Doygal Leydi ngal.

Sardi 44

Fadde hooreejo Faso e fudfude golle muudum, kanaa laatoo yeeso Jonnde sariya sarwiisi dowuure. O waatoo o wi'a : “Mi hunoke yeeso suudu baaba Burkina e dow ngorgu am, ko mi suuran, mi rewan, mi rewinan, mi habanan Doygal Leydi e sardiiji, mi daroto du heba ngondɔ Burkina fu, sariya regga e muudum”.

So hooraaku Faso na boorneede, hooreejo Faso hokka hooreejo Jonnde sariya sarwiisi dowuure, seede mbinndaado, kolloowo jawdim fu.

Sardi 45

Sariya tayata buudi di hooreejo Leydi tayantee hitaande fu heba wallitoroo nder gole muudum. Sariya oon tayanta hooreebe Faso arandeebe ko nje y hokkeede lebbi tattati fu.

Sardi 46

Hooreejo Faso laaminta hooreejo battaa en. Kam du jippinta o. Heba o joppina hooreejo battaa en, kanaa hooreejo battaa en oon holla koo yoppaan hooraaku maa tawee kanko hooreejo Faso oon tawi dow nafaa Leydi fu, kanaa o jippina hooreejo battaa en.

Hooreejo Faso, dow yamiroore hooreejo battaa en, ittata battaa en ; kanko du jippinta be.

Sardi 47

Hooreejo Faso ardotoo batu battaa en. So o tawaaka, hooreejo battaa en loomtata o, tawee saariya fercaaka.

Sardi 48

Sariya ndartinaado fu, so hewtinaama hooreejo Faso, nder balde capande didi e go'o ndewtooje, o tabintinta sariya oon. Balde deen, na mbaawi buytireede balde jectati so Asamblee nasiyonal hollii ko yaawugol majjum na heppaa.

Hakkunde hokkeede makko sariya oon e tabintinde dum, hooreejo Faso na waawi dabbude sariya oon janngitee maa sardiiji muu dum goddi janngitee. Dabbere ndeen salataake ; ndelle nyalaade de o ittanoo heba o tabintina sariya oon, ngollirtaake.

So hooreejo Leydi tabintinaay sariya nder nyalaade de yoofanaa, sariya oon tabitanan hoore muu dum so rewii faa Jonnde sariya sarwiisi dowuure andii fiyaa.

Sardi 49

So hooreejo Faso hollitii hooreejo battaa en e hooreejo Asambebe nasiyonal, na o waawii dabbude woto wadane dartinde sariya dow ko habbodii e suudu baaba.

So sariya oon jabaama, na o waawi tabintinde dum dagu no sardi 48 wiiri nih.

Sardi 50

So hooreejo Faso faamitondirii e hooreejo battaa en, de faamitondirii e hooreejo Asambebe nasiyonal, na o waawi tabintinde koo asambebe nasiyonal walaa.

So Asambebe nasiyonal libaama, wottooji depite en kanaa ngadde nder balde capande tati ndewtude ; no neefiri fu taa yabboo balde capande jeegom. Nder hitaande rewtunde wottii di, Asambebe nasiyonal waawaaka libeede.

Asambebe libaado waawaa wafude kawrital.

Libeede Asambebe nasiyonal hadataa depite en keddoto depitaaku muudum en, faa do depite en heebe njoyinaa.

Sardi 51

Hooreejo Faso na waawi haaldude Asambebe maa winnda ko haajaa duum hokka hooreejo Asambebe jannga. So wanaa kawral golle wakkatiyal depite en ngoddi, na be mbaawi hawrude hettinoo ko hooreejo Faso oon wi'i.

Sardi 52

Hooreejo Faso won hooreejo militeereebe e ko nanndi boy ; ndelle kanko won mawɗo Jonnde ndeenaagu leydi.
Kanko subotoo Hooreejo dowuujjo konuujji.

Sardi 53

Hooreejo Faso won hooreejo Jonnde gosooɓe mawnde.

Sardi 54

Sariya joyɗinanii Hooreejo Faso haanere yaafa. Na o waawi yamirde sardiiji timminooji jukkere.

Sardi 55

Hooreejo Faso subotoo hooreeɓe Hawju sarwiisiiji siwil e militeere ; kanko subotoo hooreeɓe nokkuuje golle de sariya holli ko na teddani suudu baaba. Kanko subotoo ammbasadeere en e ko nandi boy njoodaniibe Burkina nder jende e nder baale ngonande jende feere feereje.

Ammbasadeere en yananɓe e ko nandi boy njoodaniibe jende e baale ngonande jende feere feereje, fu so ngarii Burkina yo do makko kuyɗitata.

Hooreejo Faso subotoo sanseliye Burkina mawɗo.

Sardi 56

Sariya hollata golleeji godɗi di o waawi gollude nder Batu battaa en; sariya oon hollata faa hannden noy subagol makko ɓe o jey subaade leefi rewruɗe.

Sardi 57

Tabintinande hooreejo leydi, baka de sardiiji 46, 49, 50, 54, 59 anndi fiyaa muɓɓoy de, hooreejo battaa en seedintintode, so wanaa kam du, battaa mo dum habbodii battaare muudum seedindina di.

Sardi 58

Hooreejo Faso dartinta, gada ko batu battaa en tayyi, koo Leydi yo leydi hippaandi maa yo leydi irjansi.

Sardi 59

So Sarwiisiji Faso mawdi, maa ndimaaku Faso, maa kibbudi leydi, maa aadiiji muudum mawdi na hesa bonude, maa sarwiisiji Faso mawdi na wara e daraade, hooreejo Faso na waawi adude dabere leebunde adeede taa bononda oon wada. De kanaa tawee batu battaa en batii dow dabere ndeen, hooreejo depite en e Jonnde sariya sarwiisi dowuure bandaama dow majjum do cudcudka wadaay. O hollita leydi fu. No yaari fu, konu yananbe noddataake so hamnde na habee hakkunde bibbe leydi. Depite en mbaawaaka libeede nder wakkati oon ; depite en kawran no e bada nih.

Sardi 60

Hooreejo Faso na waawi hokkude hooreejo battaa en laawol golla ko hooreejo Faso leebunoo gollude.

TIITOONDE IV GOFERNEMA

Sardi 61

Gofernema yo fedde hooraaku Leydi.

Kam hawjotoo politikki Leydi ; ndelle tilay tawee na anndi fiyaa :

- dabereji adaadi hakkunde Leydi e Leydi ;
- sariyaaji njoyyinaadi e miileteedi joyyineede ;
- anniyaaji laawi e sardiiji ndartinteedi.

O mballitortoodo sarwiisiji ndeenaagu yimbe e ndeenaagu Leydi.

Sardi 62

Hende e depite en, gofernema jey hollitinde ko yonani dum, dagu no Doygal Leydi ngal fukkiniri nih.

Sardi 63

Hooreejo battaa en won mawdo gofernema. Ndelle kanko hawjotoo golleeji goferneama.

Kanko won ardo golleeji kabodiidi e ndeenaagu Leydi di hooreejo Leydi wi'i gollee.

O gollan golle mo sariya fukkini ko yo golle makko, o daroto sariya rewee, kanko ittata hooreebe golleeji siwil e militeere so wanaa di hooreejo Faso ittata ardo muudum en.

Sardi 64

Heba hooreejo battaa en hawjoo batu battaa en, kanaa tawee laawol na woodi, haala ko haalettee nder batu nguun du, tawee dartinaama.

Sardi 65

Hooreejo battu battaa en hollata ko battaa fu jey gollude. Golleeji diin, yo yamiroore adaande nder batu battaa en dartinta di.

Sardi 66

Tabintinannde hooreejo battaa en, na jey battaa kabodiifo dum, maandintinoo dum.

Sardi 67

Hooreejo battaa en na waawi gollinde gollleeji muudum godfi battaa maa battaa en.

Sardi 68

Battaa fu, kam woni hakkunde battaare e hooreejo battaa en. Ko battu battaa en dartini fu, yo dow innde battaa en fu.

Sardi 69

Rafi hooreejo battaa en, na tabintina koo battaa en fu njippoke mbattaaku. De kambe been keddotoo na kawjoo battaare ndeen fadde gofernema keso e wadeede.

Sardi 70

Tawaado battaa fu, waawaa laataade depite, waawaa gollude gollal njobeteengal, waawaa daranaade gollal ngo'ngal. De na o waawi daranaade gollal kabodiingal leydi e leydi tawee du Gofernema hokki laawol.

Sardi 71

Ngadaado battaa fu, tabintinaama koo accitii gollude to gollannoo, aadi golle mo fibondirnoo gollirtaake, ittaama do gollannoo.

Sardi 72

Battaa haanaa golla ko waawi wadude kamngal hakkunde golle muudum battaare e kebal muudum jananal.

Sardi 73

Battaa kaddi fu na heddii yo battaa, waawaa soodude maa nyamndaade ko suudu baaba jey. Sariya na holla no o jey waarude so o muuyii huunde ndeen.

So won golle nyobeteedo mo laamu Leydi maa sarwiisiji mawdi muuyi gollinde, battaa waawaa gollude golle oon ; golle mo o jey tuumtaade du o waawaa gollude dum.

Sardi 74

Battaa walaa mbaawudo, dow inndem kam tan, nafitoraade maa nafirde goddo battaaku muudum maa ko anndinaa.

Sardi 75

Ko sardi 73 joyyini dum, na tilsani battaa fay so yoppi battaaku, kaddi fu so ko yoppiri buraay lebbi jeegom. Ko sardi 74 joyyini dum, na tilsani battaa fay so yoppi battaaku, kaddi fu so ko yoppiri buraay duubi didi.

Sardi 76

Battaa fu, kam jey no'taade gosu so golle bondo mo gollunoo wakkati battaaku muudum gosetee.

Sardi 77

Nde battaa wari heba fudfa battaaku muudum maa nde yoppata battaaku muudum fu, na tilsi fukkina, Jonnde sariya sarwiisi dowuure to, talkuru hollooru kaddi jawdi muudum fu.

Tilsere ndeen na tilsani mawdo sarwiisi mo joyyingol muudum habbodii e Doygal, na tilsani faa hannden yimbe be sariya tayi koo tilay pukkina talkuru hollooru kaddi jawdi muudum en.

TIITOONDE V DO BATETEE

Sardi 78

Do batetee yo suudu wooturu innditirteendu « Suudu depite en ».

Sardi 79

Yimbe suudu depite en nodditree « Depite ».

Sardi 80

So depite en na wotee, njonudo wotaade fu na waawi wotaade be. Ko haɓɓodii e sariyaaji be njoodanii. Ngadaado depite fu, tabintinaama koo accitii gollude to gollannoo, aadi golle mo fiɓondirnoo gollirtaake, ittaama do gollannoo.

Sardi 81

Duubi joy joy (5) won di depite en tayanaa njoodoroo.

Sardi 82

Sariya dartinta :

- laamordeeki woto ;
- limoore woteteebe e wototoobe nder laamorde wotooji ;
- no wotooji njaarata ;
- no woto yaarata, no wotooji njeeyetee ngaaree so won wotaado loomteteedo, ko hadata neddo woteede e mbodaaji woto ;
- darnde depite en, e no njoni yobireede.

Sardi 83

Woto depite en waawaa wadeede so ko heddanii depite en heba njottina duubi di laamu mubboy tayanaa buraay feccere tataberde.

Sardi 84

Suudu depite en wototoo sariyaaji, njabana lampo, de tuumtoo ko gofernema gollata dagu no sariya wiiri nih.

Sardi 85

Aadi rewude ko holliti njoyyinbe dum tabintinaaka.

Depite fu na limee nder tayooobe haala. Haanere woto depite, yo depite oon tan wonani. De so na tilsu dum tawataake, na faaminii du ko saabii de tawataake, na waawi hokkude daandem goddo. Fay gooto waawaa wotaade de wotanoo ko furi depite go'to.

Sardi 86

Suudu depite en heeru fu, na tilsani dum dartina tabital wotooji depite en been, fay so tawaa Jonnde sariya sarwiisi dowuure na tuumtoo salle golleeji depite en na ndewi laawol.

Suudu nduun joyyinta Sardiji muudum gollitirdi.

Sardi 87

Suudu depite en hawran hitaande fu kille didi. Hawrannde fay wootere waawaa burude balde capande jeenay. Hawrande aranere fuddaanaa alarba arano lewru tuubaaku tataburdu de hawrannde didaaberde fudda alarba fu gadaajo, lewru tuubaaku jeenayburdu. So alarba oon tawaama wanaa nyalaande golleteende, nyalaande golleteende rewtoore, hawrannde ndeen wadatee.

Sardi 88

Baka kawrite mboowude walaa, depite en na mbaawi hawritinde so hooreejo mubben noddii, maa so hooreejo battaa en noddii, maa so ko furi feccere depite en muuyii be kawra, be mbata ko yoni bateede. Nde batu ngun timmi fu, kawrital ngaal du timmii.

Sardi 89

Kaajaado fu na waawi hettinowaade batu depite en. Kaa noon, ife mbaawi hadude batu nguun hettineede, fe mbata kambe tan.

Sardi 90

Ko depite en kawriti ndawri waawaa tabitinde so wanaa nder suudu depite en kawrital ngaal wafi ; maa tawee yo tilsu, tilsere ndeen du Jonnde sariya sarwiisi dowuure na anndi fiyaa muudum.

Sardi 91

Hooreejo depite en na tayanaa duubi di wotantee. Hooraku makko kaddi tayre ndeen haadata. Heba neddo laato hooreejo, kanaa mbottiibe dum bura feccere depite en, beyda depite go'to. So duum hebaaka, kanaa wotitee. Ndeen le, burudo yimbe fu, kam laatotoo hooreejo depite en.

Yimbe birol battaa en yo hitaande wotantee ; na fe mbaawii dabbe wotitaneede hitaande didaferde.

Birol ngol na waawi libeede so tawii ley depite en njoyo fu, dido dabii dum, de woto du wadee ; kebube ko wafi feccere wotiibe beyda neddo go'to fu, kamboy njaaltii.

Burugol yimbe ngol sikkitirtaake, yo nde burube feccere wotiibe kawti wotannde.

Sardi 92

So hooreejo depite en heddaaki, maa won ko saabii de yoppi hooraaku muudum, depite en wototo hooreejo keso dagu no sardi 91 yamiri nih.

Sardi 93

Suudu depite en ndaaranta kaalisi mubben, no kaajoraa. Hooreejo depite en hawjotoo no kaalisi oon jey yaarude.

Kanko jey hollude no kaalisi oon yaari ; so hooreejo oon bonnii kaalisi oon fu, depite en na mbaawi wadude woto o libee. So ko furi feccere wotanoke libeede makko, yo o libeteedo.

Sardi 94

So depite hokkaama golle godde mawde, loomto muudum loomtata dum. Sariya jey hollude dile won diin golleeji.

So o accitowii golle deen, na o waawi antude depitaaku makko so ko depitaaku nguun fuddirnoo buraay feccere duubi di tayanaa. So burii duubi diin fu, o waawaa antude depitaaku makko so wanaa tawee loomtudo o yo maayu maa tawee yo yoppu.

Sardi 95

Depite waawaaka faddeede, nanngede, noddeede sariya maa goseede dow ko miilii maa ko golli bannal depitaaku muudum.

Sardi 96

Depite mo mabbaaka waawaaka noddeede sariya, maa nanngede so wanaa nder yamiral depite go'to nder depite en tato fu ; tawee du yo wakkati kawrital maɓɓe, maa kawrital birol maɓɓe.

TIITOONDE VI

DO SARIYA E LAAWI SARIYA NDOGGATA

Sardi 97

Sardi, yo ko depite en mbati ndartini.

Sardi mo Doygal dartini koo yo hawjordum, yo ko depite en njoyyini, kolloojum no sarwiisiji mawdi njaarata, no kawjortee. Heba sardi oon tabita, kanaa wotiibe dum fura feccere wototoobe, de tawee Jonnde sariya sarwiisi dowuure hollii koo na o habbodii Doygal Leydi.

Sardi yuurataanaa e depite en, maa gofernema. So yuurii e depite en, o noddiree “muuraadu e sariya”. So yuurii e gofernema, o noddiree “anniya gofernema”.

Batu battaa en batata batu “anniya gofernema” maa “muuraadu e sariya” de sakitee anniya oon e muuraadu nduun njaaree birol suudu depite en.

Sardi 98

So njonube wotaade ngadfi yimbe ujunaaji sappo e joy (15000), na be mbaawi winndude holla sariya mo be kaajaa darnude ley yamiral sariyaaji Leydi.

Wullitordu nduun birol suudu depite en fukkinoytee. Kala to di yuwiri en, moyyintingol majji woodanaanaa depite en, e gofernema.

Sardi 99

Ordonansi yo ko hooreejo Faso maandini caggal batu battaa en, hende e sariya dagu no Doygal yamiri nder sardi 103, 107, 119 Doygal Leydi. Nde dum wattaa e jurnooji fu, dum fudfan gollireede.

Sardi 100

Yamiroore huyfunde wo binndol ngol hooreejo Faso maa hooreejo battaa en maandini, de battaa maa battaa en njonuɓe maandintini. Yamiroore yuude batu battaa en wo binndol ngol hooreejo Faso e hooreejo battaa en maandini dow taweede batu battaa en na anndi fiyaa ; battaa maa battaa en njonuɓe maandintintoo ngol.

Sardi 101

Sariya darnata laawi kabɓodiidi e :

- bii leydaaku, sariyaaji bii leydaaku, ndimaakuuji ngonandi Leydi ;
- mballa nder ndeenaagu Leydi ;
- bii-leydiyankaaku, nga'di e bawde yimbe, dewle, ndonngu, moy'ere ;
- hakkilande finaatawaa, dartinde noy waaretee de habɓodoo e joodande Doygal Leydi mawde ;
- senndugol bonndeeji mawdi e bonnde hakkundeere nde kasu muudum wadi balde 11 yaade duubi 5 e no leebi jukkireede, laawi sariya, no sariya yaafortoo ;
- hawju gosirde, laawi ndeweteedi gosirde toon, darnde sariyankooɓe, cardinaaɓe battaare, walliibe sariyankooɓe ;
- tinu e laawi no lampo nanngirtee ;
- no buudi ngadirtee ;
- no wotooji to depite en e asambeleeji leyiji njey yaaruude ;
- no laamu jeytirta anterepiriisi e no waylitirta anterepiriisi suudu baaba laatoo wanaa ko suudu baaba jey ;
- joy'inde saruusiji suudu baaba ;
- leydi hippaandi e leydi irsansi.

Sariya hollitata dewande mawde hende e :

- ndeenaagu e bantaare piilki ;
- joy'ingol, gollugol e hiilnaaade anniyaaji e gollleeji moy'inooji leydi men ;

- ndeenaagu ndimaaku haala e binndi kaɓɓondirdi e anndinde, beyda hebude humpiteede ;
- joyyíngol golle saruusi ;
- darannde battaa kawjiido saruusi ;
- hawjaade ndeenaagu leydi ;
- janngugol e filagol anndal ;
- nantondirde finaataawaaji Leydi ;
- halal neddo, kaane, ko tilsi banngal sariya e jaaguuji ;
- haanere gollude, haanere senndika, sarwiisiji ndaraniidi yimbe ;
- haɓɓondirde e hawjaade ko suudu baaba jey ;
- jukkooje ;
- ballondiral e resugol buudi ;
- hawju gollleeji ;
- ko haɓɓodii nannantiral e yaayaatiral njeɗ joyyínireede ;
- ndimaaku hawju heeyannde suudu baaba, ko waawi gollude e ko gollirta.

Sardi 102

Sariya finansi tayata hitaande fu keɓal leydi e ko dum jey wadude. Anniya sariya finansi annintoo ko jey hebeede heɓa ko jeyaa golleede gollée.

Sardi 103

Suudu depite en hollitete anniya sariya finansi oon illa fuddoode kawrital maɓɓe didaɓal anndilawaangal fiyaa muudum.

Hitaande fu e bidjee muudum. So hitaande ndeen warii e boylitaade, so rewii faa anniya oon fukkiniraama balde capande jeegom fu de depiite en njaabaaki, ordonansi na waawi adeede tabintina anniya oon. So noon wadi, gofernema wadan hawriire nde fiyaa muudum anndilawaaka, daɓɓa anniya oon tabintinee. So hawriire nde timmii fu bidje wotaaka, yo ordonansi joyinoyta dum.

So sariya finansi hebaaka fukkinaa wakkati leebunoo fukkineede heba wottee de tabintinee, illa gollireede muudum yottaaki, hooreejo battaa en daɓɓan lawlaw laawol heba aditoo bidje arandeejo gollira pecce sappo e diddidaberde fadde.

Sardi 104

So nder gollirgol bidje oon, na woodi ko beydetee maa ko buytete, gofernema na waawi ɗaaraade depite en ngoondina laawi mbaylitaadi diin.

Sardi 105

Depite en njeɗ hawju no keɓal suudu baaba yaari maa yaarata taweede fercaay sariya finansi.

Depite en been na mbaawi daɓɓude Jonnde yeewoore hawju buudi walla ɓe. Jonnde ndeen na waawi faamitanaade ɓe no buudi naatiri e no mbuytorii, no kawjoraa, yuude peccande suudu baaba faa e laamuuji e sarwiisiji di gofernema jey ndaarande.

Sardi 106

So fitina finii, depite en na mbaawi wadude hawriire fay so hawriire ndeen fiyaa muudum anndilawaaka. Laamu kabodiingu fitina waawaa ɓurude nyalaade sappo e joy so wanaa depite en kokki laawol.

Honoyde njenndi njananndi maa yaarude honoobe njenndi njananndi waawaa so wanaa depite en kokki laawol.

Sardi 107

So ko yoni ni sariya tabintinta, de haɗataa gofernema na waawi ɗaaraade depite en laawol tabinirtinde anniyaaji muudum ordonansi nder wakkattiji limaadi.

Ordonansiiji diin yo batu battaa en joyyinta dum tawee wanaa e dullaangal Jonnde sariya sarwiisi dowuure. Nde ordonansi oon winndaa hollitaa yimbe fu, noon won tabintinaama. De tabintinere ndeen walaa haaju so fukkinaakano suudu depite en dagu no sariya yamiri nih.

So wakkatiiji limaadi diin taabokey, ko waawi waylude ordonansiiji diin walaa, so wanaa sariya, tawee sariyaaji kabbodiidi e majjum.

Sardi 108

Ko heddii habbodaaki e sariya fu, yo yaadan e laawi muudum.

TIITOONDE VII

KABBONDIRAL GOVERNEMA E SUUDU DEPITE EN

Sardi 109

Hooreejo battaa en na waawi yahude suudu depite en. Na o waawi nilude battaa gooto du yahana o. So golle na gollee, battaa oon na waawi tawreede ballo cubaado nder battaa en, maa ballo tindinoowo, maa jom anndal ceebungal, maa mo ɓe muuyi fu.

Hooreejo battaa en hollan depite en no Leydi joodorii illa e fudfoode Kawral golle depite en wakkatiyal.

Caggal hollannde hooreejo depite en ndeen, hakkillo na waawi hokkondireede de woto walaa.

Sardi 110

Battaa en na mbaawi taweede suudu depite en, taweede nder komiisyonji e jede-jede yamtinteede. Na ɓe mbaawi tawreede ballo cubaado, maa jom anndal ceebungal

Sardi 111

Wakkati golleeji depite en, nder jeddiire fu, nyallo ittante yamde depite en, e jaabu gofernema.

Yamde depite en na mbaawi haɓɓodaade e ko woni. Na de mbaawi taweede de mbinndaade maa de mbinndaaka, beyda hokkondirde hakkillooji heba faamu wada.

Sardi 112

Suudu depite en, gofernema fukkinta sariyaaji anniyaadi. Gofernema hollan no politikki muudum, no bidje Leydi, no anniyaaji bantaare riiku e yimɓe Burkina jaarata.

Gofernema tawete nder hokkondirgol hakkillo hende e aadiiji muudum mawdi, halindingol politikki muudum, sabaabuujii politikki muudum lobbi, wodde politikki muudum.

Sardi 113

So depite en muuyii, na tilsani gofernema holla be no jogorii kebal suudu baaba e no gollirta golleeji muudum.

Depite en na mbaawi yoyyinde komisiyooji lugotoodi golleeji diiin.

Sardi 114

Kabbondiral depite en e gofernema yo dow :

- salagol depite en politikki gofernema ;
- hoolaare ;
- libude depite en ;
- laawi batu suudu depite en.

Sardi 115

Depite en na mbaawi salagol politikki gofernema. Leebaanaa tawee nder depite en tato fu, go'to o maandinii salaare ndeen. Heba salaare ndeen tabita, leebaanaa tawee wotiibe dum na buri feccere depite en. So salaare ndeen hebaay tabintineede, maandinnoobe nde, mbaawaa waddude salaare wonnde so wadaay hitaande.

Sardi 116

So battaa en mbatidii, hooreejo muɓɓoy na waawi, dow innde gofernema fu, seedinde depite en ko anniyii gollude maa haalude hende e kuufal politikki muɓɓoy.

Gofernema na waawi hunngaade hoolaare depite en so ko buri feccere depite en njabaay wotaade tabital binndol gofernema ngool.

Woto hoolaare gofernema waawaaka wadeede so binndol ko wotetee duum fukkiniraaka suudu depite en ko wadi leeraaji capande nay e jeetati.

So battaa en mbatidii, hooreejo muɓɓoy na waawi, dow innde gofernema fu, seedinde depite en woto binndol. Ndeen le binndol ngol na jey tabintineede so wanaa nde salaare depite en tawaa depite en pukkiniriino salaare muɓɓoy ko nyakay leeraaji capande didi e nay gada majjum, tawee woto du wadaama do laawol fercaaka.

Sardi 117

Salagol depite en politikki gofernema, maa rafi hoolaare hakkunde depite en e gofernema, na minnyana hooreejo Faso libude hooreejo battaa en nder balde jeetati ndewtufe. Ndeen le, o itta hooreejo battaa en keso dagu no sardi 46 wiiri nih.

Sardi 118

Tobbe de haala muɓɓoy haalete suudu depite en toon, yo tobbe de gofernema dartini ko aranal fu yo hokkondirde hakkillooji dow wullitordu jamaa, anniyaaji di gofernema joyyini, aykeeji di gofernema hollitanoo de jabi.

De hakkillo na waawi hokkondireede dow sardi aykaado so ko gofernema anndirnoo fiyaa muudum wadii lebbi didi, ndeen le, konngol dowuwol ngol gollirtaake, sardi 121 e 122 Doygal ngal du gollirtaake.

Sardi 119

So gofernema na henyii tabintinde sardiji di anniyii, na tilsii depite en kolla, nder balde sappo e joy koo njabii maa njabaay tabintinde anniya oon. So anniya oon sardi finansi habbodii, balde sappo e joy deen ndiirtinte hewtinee nyalaade capande nay. So nyalaade njonude de njottoke fu woto wadaay, hooreejo Faso, dow muuraadu hooreejo battaa en, tabintiniran sardi anniyaado oon no tawraa noon ; tabintinere nde tabinirtaakenaa ordonansi.

Sardi 120

Anniya kabbodiifo e sardi finansi maa hegitilgol sardi finansi, walanaa depite en so tabintinde anniya oon maa hegitilde dum minnyataanaa buytude kebal suudu baaba, maa minnyataanaa dartinde ko buytata maa ko jaasinta kebal suudu baaba. De na laatoo so 6e kollii anniyaaji mbaawudi beydude kebal suudu baaba, maa anniyaaji ndesa potudo e ko wuytintee duum.

Sardi 121

So gofernema dabbi, depite en wototo kolla salle binndol ngool, maa tayem, tabintinte naa tabintintaake. Be kokkondira hakkilooji du dow ko 6e dabbi maa 6e dabbaa hokkondiree hakkilooji dow muudum.

Sardi 122

So suudu depite en hokkii komisiyon anniya binndol, gofernema na waawi, so hokkondirde hakkillo warii hefa fudfa, salaade haala ka hewtaayno komisiyon haalee.

Sardi 123

Anniya mo habbodaaki sardi, maa hegitilgol ngol habbodaaki sardi njabataake. Hooreejo suudu depite en hollata rafi jabannde ndeen. So salaare rewti, Jonnde sariya sarwiisi dowuure, dow daande hooreejo battaa en, maa hooreejo suudu depite en, tabintinan ko yoni tabintineede fu, nder nyalaade jeetati ndewtude.

TIITOONDE VIII

LAAMU KABBODIINGU E GOSUGOL

Sardi 124

Ngosoobe njeɣ laamu kaɓɓodiingu e gosugol. Nder Burkina fu, ngosaari kaɓɓodiindi sardiiji e kaɓɓodiindi laamu jey gosude, dagu no sariya fukkiniri nih.

Sardi 125

Laamu kaɓɓodiingu e gosugol jey reenude ndimaaku mono fu, e ndimaakuuji yimɓe fu.

Laamu nguun jey faa hannden reenude kaane e ndimaakuuji di Doygal ngal tabintini.

Sardi 126

Ngosaari kaɓɓodiindi sardiiji e kaɓɓodiindi laamu nder Burkina won :

- Gosorde gositotoonde
- Jonnde leydi
- Gosorde yeewoore buudi laamu
- Gosirde e cuudi gosu di sariya joyyini.

Dum fu yo dum ngolliroojum sariya tabintinaado.

Sardi 127

Gosorde gositotoonde won manngal ngosaari kaɓɓodiindi sardiiji.

Jonnde leydi won manngal ngosaari kaɓɓodiindi laamu.

Gosorde yeewoore buudi laamu won manngal ngosaari hennde e yewtaare jawdi suudu baaba.

Sardi kaɓɓodiido Doygal Leydi ngal tabintinta no gosorde deen njaarata, njewube taweede e majje, no de kawjortee, ko de njeɣ gollude, no laawi kaɓɓodiidi e majje njaarata.

Sardi 128

Sariya joyyinta laamorde, holla do nde haadi, no cuudi sariyaaji njaarata e ko njey gollude.

Sardi 129

Laamu kabodiingu e gosugol yo laamu njewngu hoore muudum.

Sardi 130

Sariyankooɓe ngollooɓe laamorde ndewataa fu laamu ngonngu sey laabi sariya njamiraadi. Be ittataake, ɓe cottintaake banngal golle maɓɓe.

Sardi 131

Hooreejo Faso reenata jey ko'aaku Laamu kabodiingu e gosugol. Jonnde gosooɓe mawnde nde wallata o e majjum.

Sardi 132

Hooreejo Faso won hooreejo Jonnde gosooɓe mawnde nde. Kalfinaado ceettinirdi, oon won battaa sariyankooɓe, kam won njokkitiido o.

Sardi 133

Jonnde gosooɓe mawnde na jey hollude ko miilotoo hende e jey ko'aaku sariya, e hende e kaane yaafa hooreejo leydi. Sardi kabodiido Doygal Leydi ngal tabintinta no Jonnde gosooɓe mawnde nde yaarata, njewuɓe taweede e mayre, no nde hawjortee, ko nde jey gollude, no laawi kabodiidi e mayre njaarata.

Sardi 134

Jonnde gosooɓe mawnde nde na jey hollude sariyankooɓe njonuɓe joyyineede maa dillineede laamorɗe Gosorde gositotoonde, Jonnde

leydi, Gosorde yeewoore buudi laamu, e hooreebe Gosorde didaberde.

Jonnde gosooɓe mawnde nde na jey hollude battaa sariyankooɓe, miilo muudum hennde e sariyankooɓe njonube joyyiinde laamorde keddiide de du.

Battaa sariyankooɓe jey dabɓude joyyiinde e dillinde sariyankooɓe Jonnde porokiireere en e loomtoobe dum en.

Sardi 135

Sardi kabɓodiido Doygal Leydi ngal tabintinta darnde sariyankooɓe doodo Doygal Leydi ngal fercaaka.

Sardi oon darnata de sellina jey ko'aaku Sariyankooɓe.

Sardi 136

So gosu na gosee cuudi gosu, kaajaado fu na waawi taweede. So tawaama yo Jonnde hiitotoonde nde yimbe mbaawaa fottude, sariya jey hollude no rewretee.

Ko sariyankooɓe tabintini fu, na tilsii kolla ko saabii de tabintiniri noon so wanaa nde tawaa koo noon sariya yamiri.

TIITOONDE IX

SARIYANKOORE DOWUURE

Sardi 137

Sariyankoore dowuure joyínaama. Ngonbe e mayre yo depite en be suudu depite en cubii wakkati wattito kuubungo, beydi sariyankoobe be hooreejo Gosorde gositotoonde itti. Nder ngonbe Sariyankoore dowuure be, hooreejo Sariyankoore nde yuwata.

Sariya tabintinta no sariyankoore nde yaarata, njewube taweede e mayre, no nde hawjortee, no laawi kaɓɓodiidi e mayre njaarata.

Sardi 138

Sariyankoore dowuure sarata ko hooreejo Leydi wadi nder hooraaku ngu de tawee na haɓɓodii Suuritinde leydi muudum, fercude Doygal Leydi, wujjitaade jawdi suudu baaba. Beydi faa hannden, Sariyankoore nde jey sarude battaa en ngaduɓe, nder battaaku muɓboy, bonnde mawnde maa bonnde hakkundeere nde kasu muudum wadi balde 11 yaade duubi 5. So ngadeefiiji mabbe kaɓɓodaaki hooraku ngu maa battaakuuji di, no yimbe fu cardetee nih be cardetee.

Sardi 139

Depite en ngonbe suudu depite en dartinta Felooore hooreejo Faso ; tawee nder depite en njoyo fu, nayo be yo wotaniibe felooore ndeen. Hende e battaa en, yonaanaa tawee nder depite en ngonbe suudu depite en tato fu, dido be, yo wotaniibe felooore ndeen.

Sardi 140

Sariyankoore dowuure nde haɓɓodii e ko wi'etee bonnde mawnde maa bonnde hakkundeere nde kasu muudum wadi balde 11 yaade duubi 5, wari fiirtude wakkati oon. Na nde haɓɓodii faa hannden e ko sariya carirtee do joyíni wakkati ko wadi duum wadunoo.

TIITOONDE X

JONNDE RIIKU E YIMBE, E YEDEREEJI YEWTOODI

Sardi 141

Yedere yamtinteende na noddiree Jonnde riiku e yimbe, na innditiree CES tabintinaama.

Jonnde riiku e yimbe nde, na jey hollude, so haalanaama, ko miilotoo dow ko Hooreejo Faso maa hooreejo Battaa en haajaa faamude hende e ko haɓɓodii e riiku, e yimbe, maa e finaatawaa.

Na be nje yameede ko be miilotoo hende e anniyaaji anniyaadi maa dabareeji gollleeji kaɓɓodiidi e riiku, e yimbe maa e finaatawaa.

Jonnde riiku e yimbe na waawi hakkilande heɓa moyyina ko haɓɓodii bantaare riiku e bantaare yimbe. Ko nde yiiti e majjum fu, na nde jey hollitinde Hooreejo Faso maa hooreejo Gofernema.

So Hooreejo Faso maa hooreejo gofernema daɓɓii, Jonnde riiku e yimbe nde na waawi subaade gooto e jonnde ndeen holla ko nde miilii nde yiiti e ko nde yamaa duum.

Sardi kaɓɓodiido Doygal Leydi ngal tabintinta no Jonnde nde yaarata, njewube taweede e mayre, no nde hawjortee, ko nde jey gollude.

Sardi 142

Sardi jey joyyinde yedereejii yewtotoodi.

Di njeyaanaa daranaade ko haɓɓodii e riiku, e yimbe maa e finaatawaa, tawee Burkina fu dum wonani.

Sardi tabintinta no yedereejii yewtotoodi di njaarata, njewube taweede e majji, no di kawjortee, ko di nje gollude.

TIITOONDE XI

KEEYANDE SUUDU BAABA

Sardi 143

Bukina Faso, keeyãnde suudu baaba wadanaa.

Sardi 144

Sariya jey hollude no heeyãnde ittirtee, no lallinirtee, do jey haadude.

Sardi 145

Sariya hollata no keeyãnde suudu baaba de njeɣ hawjoreede, tawee dow potal e ndimaaku.

TIITOONDE XII

GOOTUMMBAAKU AFIRIKKI

Sardi 146

Burkina Faso na waawi hawtude leyde Afirikki golla ko nafata Afirikki fay so tawaa nafaa oon na woodani Burkina mursu nder dawrangol leydi muudum.

Sardi 147

Burkina waawaa taweede nder konfederasiyon, maa federasiyon, maa deental Leyde Afirikki so wanaa suudu baaba fu hawriti wadi woto kolloowo salle jabaama naa jabaaka.

TIITOONDE XIII

AMAANAAJI HAKKUNDE LEYDE

Sardi 148

Hooreejo Faso batanta leydi muudum de goondina dewran hakkunde leydi muudum e leyde godde.

Sardi 149

Amaana hakkunde leyde kabodiido jam, sottiiru, buudi leydi, sariya, darnde yimbe, waawaaka tabintineede maa jabeede so wanaa sariya rewaa.

Amaana oon waawaaka gollireede so wanaa nde tabintinaa maa nde jaba.

Sardi 150

So Jonnde sariya sarwiisi dowuure hollitaama dagu no sardi 157 yamiri, de hollii koo amaana hakkuunde leyde oon, na lundii ko Doygal leydi ngal joyyini, laawol walaa amaana oon tabintinee maa jabee so wanaa nde Doygal ngal sahtaa.

Sardi 151

Amaanaa tabintinaado maa njabaado beyda dewral tabintinaangal maa jabaangal hakkunde leyde, so rewii faa winndaama hollitaama jamaa, na buri sardi semmbe so tawii leyde deen fu njabii gollirde amaana oon, maa dewral ngaal.

TIITOONDE XIV

JONNDE SARIYA SARWIISI DOWUURE

Sardi 152

Jonnde sariya sarwiisi dowuure nde won sarwiisi keedando ko haɓɓodii Doygal maa wotooji. Jonnde ndeen dartinta sardiiji hende e Doygal, kayre dartinta ordonansiiji, kayre dartinta salle amaana e dewre hakkunde leyde lunndaaki Doygal ngal.

Jonnde nde jey laabinde ko Doygal ngal fukkini. Kayre yewtotoo salle woto kolloowo salle jabaama naa jabaaka, salle woto hooreejo Faso, salle woto deepite en, di wotooji fu laabii, lunndaaki ; jonnde nde jey faa hannde sarude ko haɓɓodii e wotooji diin. Jonnde nde jey tabintinde no woto hooreejo Leydi, no woto depite en, e no wotooji nder taye taye leydi njittiniri.

Gosirde kiite sarwiisi jey yewtaare laabal e rafi lunnagol wotooji nder taye taye Leydi.

Sardi 153

Jonnde sariya sarwiisi dowuure na jogii hooreejo. Baka hooreejo o, sariyankoobe tato (03) ngoni e mayre. Hooreejo Faso ittata ɓe dow muyde battaa sariya. Yimbe njeegom faa hannden na tawee e mayre, tato (03) ɓe hooreejo Leydi ittata boy, tato (03) ɓe du, hooreejo depite en ittata boy.

Baka hooreejo o, yimbe Jonnde sariya sarwiisi dowuure nde yo duubi jeenay (09) ittirtee ; gaɗa jeenay di, ɓe njoppete.

Nder doon, duubi tattati fu, tato maɓɓe na mbattitee dagu no sariya fukkiniri nih.

Yimbe Jonnde sariya sarwiisi dowuure mbaawaa taweede nder gofernema maa to depite en.

Sariya fukkinta mbodaaji keddiidi di.

Sardi 154

Jonnde sariya sarwiisi dowuure darotoo heba woto hooreejo Faso rewa laawol. Jonnde nde ndaaranta ko fukkinaa, koo rewaay laawol ; kayre du hollata no wotooji njittiniri.

So woto depite en wadii, de won caliibe no woto oon yaari, Jonnde sariya sarwiisi dowuure ndeen dartinta salle woto oon rewii laawol naa rewaay.

Nder wotooji, tewtoowo woteede fu na waawi yiidude e Jonnde sariya sarwiisi dowuure so taykoke koo won ko rewaay laawol.

Nde Woto kolloowo salle jabaama naa jabaaka wadi fu, Jonnde sariya sarwiisi dowuure nde darotoo heba woto oon rewa laawol de hollata no woto oon yittiniri.

Jonnde sariya sarwiisi dowuure nde darotoo heba sariya rewee bannagal yewtagol Doygal.

Sardi 155

Fadde Sardiji kaɓɓodiidi Doygal e sardiji kaɓɓodiidi e no suudu depite en yaarata, so sardiji diin ngaraama heba ngolliree, kanaa tawee kollitanooma Jonnde sariya sarwiisi dowuure.

Dagu noon faa hannnden, sardiji keddiidi di e amaana hakkunde hooreebe leebudo tabintineede, dum fu fadde majjum gollireede kanaa tawee Jonnde sariya sarwiisi dowuure hollitanooma.

Sardi 156

Jonnde sariya sarwiisi dowuure jey yewtaade salle partiji politikki di na ndewi Doygal ngal hende e sardi 13, ruuditannde joyberde.

Sardi 157

Ndewtube ɓe won mbaawube yiidude e Jonnde sariya sarwiisi dowuure nde heba golle gollée :

- Hooreejo Faso ;

- Hooreejo battaa en ;
- Hooreejo suudu depite en ;
- Ko wadi feccere joyberde (1/5) depite en.

Sardi 158

So won ko saabii de Jonnde sariya sarwiisi dowuure huccitaa, nyalaade keeyananooɗe tabintinde sariyaaji kabbodiidi e saabe oon, accitete hiiseede fadde.

Sardi 159

Ko sardiiji njoyyini fu so na lundii Doygal ngal, ni jeyaa tabintineede, jeyaa gollireede.

Ko Jonnde sariya sarwiisi dowuure nde dartini fu, walaa do yedɗowee. Farilla sarwiisiji yimbe ngollira dum, de laamorde Leydi e laamorde sariya ngollira dum.

Sardi 160

Sardi kabbodiido Doygal Leydi ngal tabintinta no Jonnde sariya sarwiisi dowuure nde hawjortee e no yaarata, de holla no laawol kabbodiingol e muudum yaarata.

TIITOONDE XV

SAATAGOL DOYGAL

Sardi 161

Muuyude Doygal ngal saatee woodanaanaa ndewtufe be :

- Hooreejo Faso ;
- yimbe suudu depite en, tawee burube duudude ;
- suudu baaba so yimbe ngadufe ujunaaji capande tati (30 000) njonube woto njaarii suudu depite en Wullitordu maandinaandu.

Sardi 162

Sariya hollata laawi ndeweteeɗi e no ndewirtee de Doygal sahtee.

Sardi 163

Anniya sahtaade Doygal ngal, suudu depite en artetee hollitee tay.

Sardi 164

Ndeen noon, ko winndaa duum wadancee wotto kolloowo salla jabaama naa jabaaka. So njabube burowi, ko winndaa tabintinee. Gada majjum hooreejo Faso tabintina ko winndaa dum dagu no sardi 48 Doygal ngal yamiri nih.

De, ko winndaa duum na waawi tabintineede so nder depite en nayo fu, tato be (3/4) njabii.

Sardi 165

Anniya sahtagol Doygal ngal anniyataake so na lunndii :

- tagudi hawju Leydi ;
- keewal paartiiji ;
- kibbukki Leydi.

Sahtagol Doygal ngal fuddataake, so fuddanooma timmintaa ke so na ela kibbukki ndewgu Burkina.

TIITOONDE XVI

KANTIRDI KO SARDIJI NJOYYINI

Sardi 166

Jambaade Leydi e lunndaade Doygal ngal won bonde fu burunde bonude e ko nedfo waawi wafude suudu baaba.

Sardi 167

Sardinere fu, Doygal ngal sardini dum de sardi.

Laamu ngu habbodaaki e Doygal ngal, rewaay sariya, duum won laamaade do rewaay sariya Leydi, maa riiwa laamiibe de laamoo. Ndeen le salanaade laamu na daganii bii Burkina fu.

Sardi 168

Suudu baaba wadii laamaade kam tan mboda. Yimbe ummoo na tampina yoga, duum du wadaama mboda.

TIITOONDE XVII

KO SARDIJI NJOYINIRIRI FADDE

Sardi 169

So woto kolloowo salle Doygal Leydi ngal jabaama rewii faa wafii, balde capande didi e go'o ndewtooje de, Doygal ngaal na jey tabintineede heba golliree.

Sardi 170

Hooreejo Faso e gofernema nje yiyitade laawi njoyinirdi sarwiisiji mawdi.

Sardi 171

Woto hooreejo Leydi e woto depite en njeyaanaa wafeede nder lebbi sappo e didi (12) ndewtudi tabital Doygal Leydi ngal.

Sardi 172

Faa do sarwiisiji njoyindinaa, hooreejo Leydi e gofernema nje yiyitade e yiyitade laawi njonudi heba laamu sarwiisi, gondal suudu baaba, ndeenaagu suudu baaba, ndeenaagu ndimaakuuji, dum fu, dum tabita.

Sardi 173

Talki sariya ngollirtenoodi di na nje yiyitade so lunndaaki ko Doygal ngal tabintini faa do talki sariya kesi tabintinowaa.